



ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
7 juniu st. v.
19 juniu st. n.

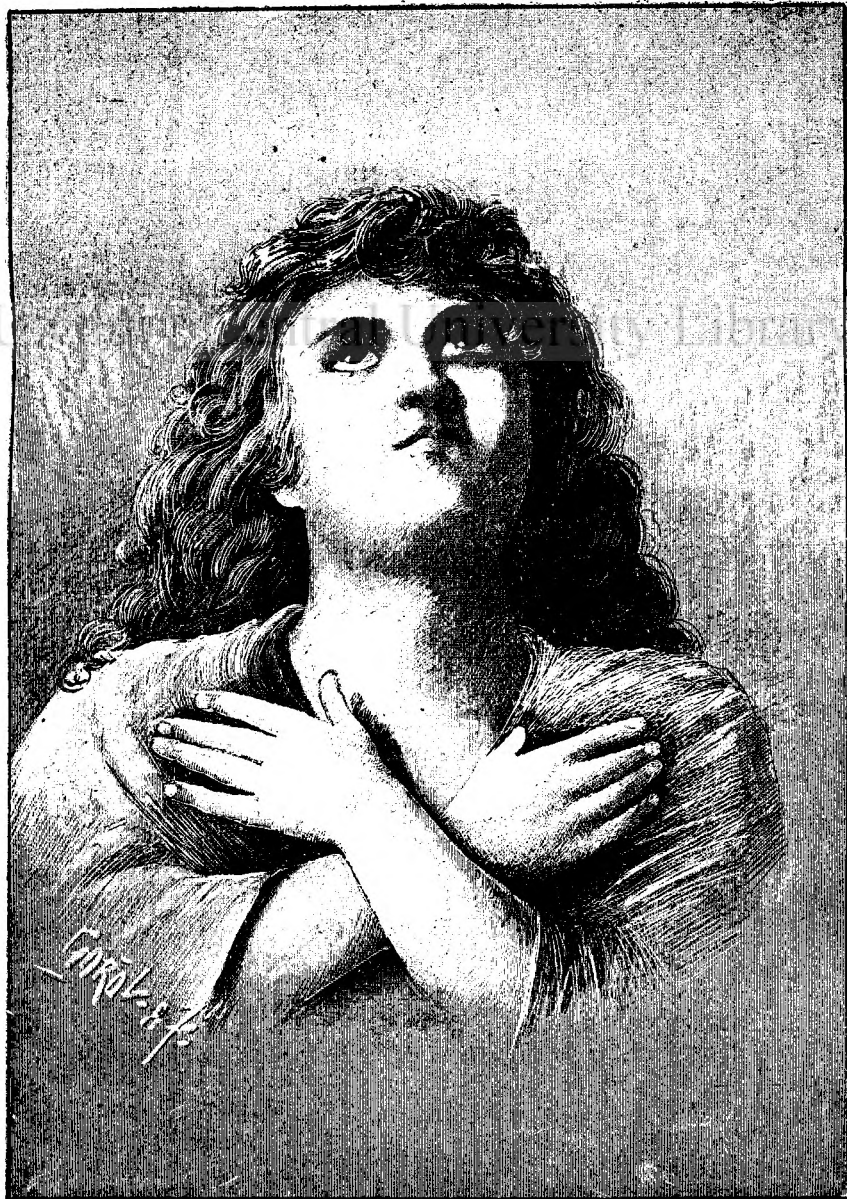
Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea in
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 23.

A N U L XXIII.

1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei



PIETATEA.

Și decă...



Și decă noi ne-am întelni
In viață vre odată,
Să-mi crești, apröpe nici n'am ști,
Că ne-am iubit odată.

Ce decă dör ai și ghicit,
Că-s flöre 'ntre mormënturi,
Ce pré curënd a veșteđit,
De-a sörtei aspre věnturi,

Tu n'ai mai ști că 'n inflorit
Ț-am încălđit privirea —
Te-am încântat și fericit, —
Dumneđeit simțirea.

Ah nu, ci pöte suspinând,
Pe lângă mine-ai trece;
Eu lin de věnturi tremurând,
Tu cu privirea rece.

Lucreția Suciu.

Prima serată.

— Studiu din viață. —



Ascultă, mama spune, să mai esaminăm societatea noastră! Auđi tu, bărbățele? Da lasă de-o parte gazeta! Să vorbim despre asta! Ce cugeți, să punem serata noastră de ađi in patru-spredece ăile?

— In patru-spredece ăile abiă? De ce așa de târđiu? Noi putem trimite invitările îndată! De ađi in opt ăile — pe duminică séra. E o ăi minunat de potrivită spre acest scop.

— Dar ce-ți vine 'n minte, Victor!

— Cum așa?

— De ađi in opt ăile! Mie-mi trebuie încă timp. Afară de aceea, are încă să ne viziteze mama in ăilele aceste, să compunem programa mesei.

— Döră n'ai trebuință de mama spre acesta. Haid să hotărăm îndată. Și timp ai destul. — Mâne dimințea öspetii pot să primescă invitările, luni vom pute căpëtă respunsurile, și de va fi să abđică örecare, atunci avem timp încă a-l suplini. — Ei, ce ăici? Nu-ți convine?

— De sigur, Victor, döră eu am inițiat chestia acesta. Numai sunt contra ori cărei grăbiri. În cugetă —

— Grăbire? Și ce să mai stau pe gânduri? Eu propun să stabilim îndată carta. Doue rënduri: o paștetă de pește, costițe de căpriöră, inghietată, pöme, unt și caș.

— Ba eu am gândit acesta altmintrene.

— Bine. Spune-ți părerea.

— Dar nu știu, cum să mă esprim. I-mi vine pré iute. Trebuie încă să precuget. Șcii döră că am de gând să schimb servitul ce l'am căpëtät dela unchiul nostru — și sticlele pentru vinul de Champagne. Chiar tu i-ți doriai mai bune ceășce.

— Vin de Champagne? Döră nu vom da vin de acesta!

— Dar ce gândești? La prima noastră serată!

— Nici nu vreu s'aud! Vom pune pe mäsă vin alb și roșu. Cel alb se potrivește la pește, și cel roșu —

— Dară mama socöte, că câte un păhar la urmă, ca și deunăđi la —

— Ba nu, iubita mea. Eu nu vreu să 'ncep cu Champagne. Dară afară de acesta, să nu ne abatem dela vorba noastră. Trebuie numai să schimbi servitul. Un rënd numai. Acesta putem face și astăđi. Tu mă vei întelni când voi ești din birou.

— Da, da, bărbățele, numai că și mama a voit să mérégă cu mine. M'am înțeles cu dënșă, că amëndoue la un loc —

— Bine dară, du-te cu mama! Inse înainte de a schimbă, să-mi arêtați ce ați ales.

— Dar decă nu vom află nimică ce să ne placă? Eu din capul locului am cugetat să aleg alt ceva, — niște obiecte cari ne lipsesc încă de tot, și aveam de gând să cumpër servitul in alt loc. Șcii că eu am încă bani dela mătușa Măriöra, cu care pot face ce vreu.

— De sigur, sunt conțeles! Ingrijește de töte după cum cugeți, numai să nu ne abatem dela planul, de a espedă încă ađi invitările. Așteptă! să fac lista...

— Lasă, lasă dragă, încă nu! Nu, nu pot așa de iute. Eu-s fricosă, — tu nu trebuie să te superi pentru asta.

— Bine! Dar in patru-spredece ăile, să ăicem chiar in trei sêptemăni, ai să fii mai puțin fricosă? Nu, din contră! Pe ăi ce merge va fi tot mai reu. Ce lucru greu e acesta, a da o petrecere, decă ai de îndemână servitöre și ajutor destul! Poruncește numai ce să se întempe și te culcă fără grija.

— Ți-i ușor a vorbi.

— Iubito, cum poți fi așa de puțin curăgiosă! Asta-i o bagatelă —

— Ba nu-i bagatelă. La noi încă nu-i așa cum ar trebui să fie. De exemplu formele —

— Ce-i cu formele?

— Anița a spart una. Cine șcie de voi află părechia ei.

— Imprumută o părechie dela mama.

— Acele-s atât de urite, nu se potrivesc de fel cristalului nostru.

— Atunci cumperă noue.

— I-mi incuviințezi acesta?

— Firește! Numai decă nu-i găsi părechia la cea spartă. Dar eu-s de părerea —

— Și tu gândești la paștetă de pește! Cum ăi ai adus aminte de paștetă de pește?

— Pentru că are gust bun. Pește cu farce, sauce de champignon seu cartofi. Aceste bucate sunt escelente.

— Ar trebui să vorbesc cu mama. Mulți nici nu mânăncă pește.

— Atunci alege o paștetă de găină, un ragout — seu ceva alta.

— Șcii ce, Victor! Eu tot gândesc să dăm petrecerea de ađi in patru-spredece ăile. Până atunci cuget că töte vor fi in ordine. Nu-mi respunđi? Ești mănios?

— Eu scriu numele celor de invitat. Președintele H. —

— Președintele la prima noastră serată? Döme, Victor!

— Tocmai pe el. Căci nici intr'un cas nu-l putem trece cu vederea. El e persöna cea mai insemnată. Ceilalți au vreme.

— Mama gândiă —

— Dar mai lasă odată de-oparte pe mama, dragă! Döră noi doi sünțem căsătoriți, și nu tu și ea.

— Acesta nu sémënë a stimă, Victor.

— Ce?

— Indată ce amintesc de mama, devii nerăbdător.

— Ba nu de fel. Eu vorbesc de tot liniștit. Dar

aflu, — și acesta ți-am spus-o deja de multe ori, — că sfaturile mamei tale n'au a se estinde asupra unor lucruri, cari, — cari, — și tu trebuie odată să începi a cugetă singură.

— Vorbești par' că aș fi încă o fetiță de școlă. Mai înainte spuneai, că eu pricep toate foarte bine, mai bine ca altele, mai înainte —

— Draga mea! Mititica mea! Nime nu aprețuește mai tare și mai bine însușirile tale cele bune, decât mine; dar în treburi casnice —

— Tocmai intr'aceste, Victor. Eu trebuie încă să învăț, și nimene nu le pricepe mai bine decât mama!

— Póte, dară la tot ce are să se întemple, aud cuvântul »mamă«. Nu-mi place echoul acesta. Știi acesta, dară se vede că nu vrei să pricepi.

— Cu alte cuvinte: mama să nu mai calce pragul nostru.

— Ce mai născocoșci, Iulito! De ce voi femeile nu știți indată ce vi se spune o altă voință, să aflați mediul logic. Intr'acesta voi toate sēmēnați una cu alta.

— Înainte de jumătate de an încă vorbii altmintrene! Atunci eu eram »micuța ta neprețuită, rîndunica ta albă«. Ca mine nu se mai află alta.

— Firește! În amor se vorbesc de regulă cam pré multe. Atunci vedeam lucrurile cu totul altmintrene.

— De sigur le vedeai fals. Dumnedeule, cât de grozavă e trezirea acesta!

— Draga mea, Iulito! Fii cu minte! Haid să recapitulăm ce am hotărit, și ce ne mai rămâne să facem. N'auđi?

— Nu-mi trebuie să aud nimic. Așă-s de supărată, supărată!

— De sigur fără nici o cauză. Ei, să dăm o serată. E timpul dōră, ca să facem să se vorbescă și de noi. Eu fac propunerea de ađi în opt ăile. Tu spui că-ți trebuie două săptămāni să poți compune o societate de cel mult optspredece persoane. Spui, că trebuie să te svătușci cu mamă-ta, și-mi faci reproșuri că n'avem nici servis, nici forme —

— Vai de mine! Ce imputare —

— Firește! ăici n'ai forme. Eu te combat cu totul. Te rog să fii odată independentă. Mamă-ta e dealtmintrene o damă escelentă, o stimez foarte, numai aici lasă-o de-o parte. Te rog trage margini între noi doi, căci știi bine, că eu nu-mi las să-mi poruncescă. Și cu toate că vorbesc cu tine liniștit și fără iritare, totuș te mării, i-mi faci imputări, că mi-am schimbat purtarea față cu tine, și declari în fine că ești nenorocită de mōrte.

— Nu-i adevărat, n'am întrebuintat cuvântul acesta. Eu am dis, că-s supărată, și-i așa. În aceste opt ăile din urmă am fost foarte măhnită. Simțesc că nu mai posed amorul teu în estensiunea de odinioară. Ești mai puțin atent față de mine, ca înainte, usezi de ori ce ocazie a-mi aretă, cât de nesimpatcă ți-i mama, și ai vré să me instrăinezi cu totul de ea. Dar acesta nu-ți va reuși. Mama este și va rămē —

— Idealul teu cel mai mare. Da, eu o știu acesta. Și pentrucă o știu, și pentrucă nu-mi convine idolatria acesta pré mare din partea ta și epitropia din partea ei, pentrucă din aceste se nasc multe discordii între noi, i-ți declari de mai multe ori, să alegi între mine și între ea. Responsul teu n'a fost nici odată hotărit. Astăđi, draga mea, cer responsul acesta. Séu eu, séu mama. Înainte de a-mi răspunde, mai asculă-mé puțin: Privește paserile, cari i-și fac cuibul. Rabdă ele să se amestece un străin între ele? Óre sufure măestrul, care și-a schițat un plan hotărit, ca să-l corégă altul, și să-i năruescă pietrele după ce a zidit?

— Trece toate marginele.

— Mē rog, lasă-me numai să vorbesc. Uită-te în giuru-ți! Au bărbatul și femeia nu se țin unul de altul în toate ce-i privesc pe ei? Nu e nenatural a apelă totdeuna la o a două instanță, a tot așteptă până ce apróbă séu respinge hotărērea. În cugetă-ți lucrul întors: Ce ai dice, decă eu la tot ce mi-ai propune, aș răspunde: »Voiu întrebă pe tata?«. Tu dice că asta-i alta ceva! Că o damă e mai puțin independentă, și că aceste sînt niște lucruri, pe cari ambii nu le pricepem. Te asigur, că pricep toate tot așa de bine, ca și mama. Sentința ómenilor pricepători încă înseamnă ceva, și în sfērșit încă una: Nici odată nu-ți vei ocupă bine locul în fruntea casei, decă nu te vei întrebă singură, decă nu vei sta pe picioarele tale proprii, și la ori ce cas nou nu vei cumpeni și esperința ta proprie. Eu aflu, că ar fi să ai deja atăta simț propriu și să desvolti atăta zel, chiar din cauza mea numai. Și acuma destul! Petrecerea va avé loc de ađi în opt ăile, și eu-s de părerea, că mama și-ar puté restringe în timpul acesta vizitele sale. Șederea vōstră la un loc ăilica intrégă nu-mi convine de fel.

— Victore dragă! Te duci deja? Mai stăi! Nu pot află peșce. Ovreur a căpētat o depeșă că nu-i. El întrebă, ce să facă. Am eșit din toate mințile. Ce să fac acuma? Óre nu s'ar puté abđice óspeților? Ce gāndești?

— Fatal, de tot fatal! Știi ce, Iulito! Mergi indată în piață, póte vei găsi măcar ceva.

— Dară ți-am observat deja, că mulți din óspeți nu mănāncă peșce. Și tu dōră o știi acesta. Nici mama nu mănāncă. Numai tu unicul stărușci pentru peșce. Te rog, tare te rog, abđi! Spune că m'am bolnăvit de-odată.

— Nu se póte! Acuma încă nu-s noue și jumătate. Până de séră încă ai timp destul.

— Dară de nu vom află peșce în piață?

— Atunci du-te la restaurant, și procură o paștetă de galițe. — Paștetă de galițe și sēlbătăcime, aceste se potrivesc.

— D'apoi óre vor puté ei face așa de curēnd? De sigur nu!

— Incercă!

— Bine dar. — Ce-am avut eu să pășesc. Veđi Victor, asta-i urmarea grăbirii tale.

— Nebunie! Ce-ți vin tot gāndurile aceste. Par' că după patruspredece ăile ai fi aflat numai decăt peșce.

— Te rog, Victore dragă! Abđi societății! Eu nu-s în stare să primesc pe nimene, o simțesc acesta. Chiar acuma mē tem foarte și sînt necontentit iritată. De séră când să primesc óspeții, voiu avé migrenă. Ce față voiu face atunci ca dōmnă de casă?

— Iți vei da totă silința. Sînt și alte lucruri mai rele în viață. Afară de acea nici nu-ți sfărmi atăta capul! Grăbește-te. Ie-ți mantēua, vom merge amēndoi.

— Nu, nu — eu aș intră mai intēiu la mama să vorbesc cu dēnsa. Ea mē va puté sfātuí ce să fac.

— Și eu ăic că nu! Pe mama nici să n'o amesteci în chestia acesta. Acesta e cuvântul meu cel mai de pe urmă. Și serata o vom da-o, chiar să fie numai un rēnd de bucate pe mesă!

— Numai un rēnd? Numai costițele de căprioară pentru optspredece persoane? Vēd că vrei să mē espui fără cruțare. Ba și pe tine, și casa ta vrei să o espui, numai să-ți implinești voia. O Dumnedeule!

— Iulito, nu mē chinuí! Pré multă neînțelegere și pré puțină independentă areți! Ce vrei să documentezi cu acesta, decă perđi curagiul la un lucru

aşă de nimică, — ba faci astfel de conclusiuni, fiindcă te împiedecă ceva? Şi-acuma încă odată, îmbracă-te şi haidem!

— Dară nici n'am cele trebuincioase pentru a ferbe un peşte mare.

— Atunci cumpără doi mici.

— Dară de nu voiu găsi mici?

— Atunci cumpără unul mare, şi-l taie în două.

— Peşte tăiat în două? Se vede că mă iei în ris, şi nici nu voiesci să chibzueşti cu mine.

— Pentru Dumnezeu! Dară de când făurese cu tine la planuri, şi vreu numai să te apuci odată de lucru. De nu va fi nici una, nici alta, vom vedea mai departe. Căcă mai întău! Ce tot trăgănezi? Să mă îngrijesc eu singur? Pote ţi-i greu a merge aşă de departe, s'eu ţi-i greu a cumpără? Haid, incepe odată Iulito, şi fă capătul trăgării acesteia. — Iulito! Iulito! Da nu plânge, n'auzi tu!

— Dumnezeu, dară n'ai de ce plânge! Fii o femeia voinică şi cu minte. — Cum? Nu te pricep! Tu nu poţi! Vrei să te culci? — Apoi să nu-şi p'erdă omul răbdarea! Acultă cuvântul meu cel mai depe urmă: Eu mă duc şi fără tine! Şi cer dela tine să fie adi s'era t'ote în cea mai bună ordine. Nu mă voiu interesa de nimic. Acăsta-i grija ta. Nu-i nici o cauză ca să nu fie peşcele s'eu paşteta. Vei grijii de ele, şi acuma basta!

— Victor — Victor — remăi, remăi, te rog! Nu mă lăsa. O! se duce! Se duce! —

— Aşă! Acuma s'a dus cel mai de pe urmă oşpe, şi acuma să vorbesc cu tine, mica mea femeiuşcă cumincioră! Vină de-mi dă o s'arutare. Nu, încă una, trebuie să te laud şi să te admir. Nici odată n'am mâncat o paştetă aşă de bună şi —

— Aşă-i! E drept? Preşedintele eră aşă de mulţumit, că a scos de două ori şi mi-a făcut complimente. Dar frica ce-am dus-o cu costiţele de căp'ioră! I-mi pară că medicul districtual ar mai fi luat odată. Dară şi tu le-ai fost tranjat aşă de bine! Tu nici n'ai v'edut că ţi-am făcut de câteva ori semn. — Cum a fost inghietata? Alta dată vom pune mai multă vanilă.

— A fost f'orte bună Ambele dame X. au mâncat, par' că abiă s'ar fi aş'edat la m'esa. Dară dă Ilenei ceva plăcinte. Le-a ghicit de minune.

— Da! Dară la servit nu-i destul de ist'etă. N'ai observat, că a p'etat cu vin rochia cea nouă a d'omnei C.?

— Nu! Cine a fost de vină?

— Tocmai ea. Il'ena! Ea a dat cu talerul de pocalul medicului, pecând umblă servind. Şi totuş d'omna C. a fost at'at de indulgentă. N'a dis nici un cuvint'el. — Ce om plăcut e preşedintele teu! Şi vede t'ote! Aranjarea noastră o află de invidiat, s'a esprimat el. Mai cu s'ema portierele turceşti îi plac de minune. Şi vinul l'a lăudat. »Un vin minunat, minunat«, murmură el — de repetite ori, şi m'a l'asat să-i mai pun o g'araflă d'inainte.

— Aşă, l'a lăudat? E şi bun. Dar en spune-mi drept, cum ţi-a plăcut cuv'entarea mea?

— F'orte bine! Preşedintele a z'imb'it, când ai amintit de d'ensul, şi a observat, că i se face p're mare on'ore. El ar fi să mulţămescă, nu noi. — Ce haină minunată a avut soţia preşedintelui! Ascultă-me Victor, aşă o materiă mi-aş d'ori şi eu să am. Dară tu eşti un bărbăţel reu, nu-mi d'arueşti nimica. Ōre nu-s eu d'emnă de ōrecare remunerare? Cum ai fugit tu numai astădi demin'etă aşă de t'ăl'hăreşce, eram să —

— Ce?

— Ba nu! Acuma-i bine! Vină! S'arutarea de mai inainte ţi-o redau acuma, şi-ţi promit a nu mai

fi fric'osă în viitor. Dară un contraservit' cer dela tine. Te rog fii totdeuna cu bl'andete şi atent faţă cu mama. Nu-ţi pot spune cât s'unt de neliniştită, că n'a v'init astădi. Aşă-i că mâne vei merge şi-i vei face visită?

— Eu? Pentru ce? Pentrucă că-i place a jucă rolul m'ani'osei?

— Cu tot dreptul, Victor!

— Cu tot dreptul?

— Tu g'andesci că ea n'a priceput vorba ta?

De sigur ar fi v'init astădi ami'edă-ţi să-mi ajute. Bolnăvirea ei e numai pretext. Acăsta numai mă nelinişteşce pe l'angă tot reuşitul petrecerii.

— Şi pe mine mă bucură. Din acăsta conchid, că m'a priceput. Şi decă vei g'andi serios, i-mi vei da dreptul, că emancipaţia ta nu s'a putut efectui altm'intrene, decăt cu o asprime f'at'arită faţă cu mumăta. Ōi-am spus de repetite ori că o stimez, şi p'reţuesc însuşirile ei bune, dară n'am putut pricepe nici odată, de unde vine, că o femeia at'at de intel'eptă să arete at'at de puţină complezanţă faţă cu noi. Lasă-o să fie m'ani'osă câteva zile, ai să veđi că ea singură i-şi va vini în ori, şi tu — tu —

— Eu?

— Tu-mi vei mulţami, că te-am f'acut printr'un act mic de forţă o fiinţă independentă. N'ai documentat astădi, cât de bine poţi, numai decă vrei?

— Ce mi-a remas să fac alta, decă mi-ai ar'etat dinţii ca un urs? Auđi Victor! Spune-mi drept, ce-ai fi f'acut tu, decă m'aş fi culcat după ce te-ai dus tu, s'eu aş fi abđis fără ş'cirea ta tuturor celor invitaţi. Ce-ar fi fost atunci?

— M'aş fi desp'arţit de tine indata!

— O tu om reu! Vorbeşti serios? Nu m'ai fi ertat?

— Nici odată!

— Eu aveam de g'and să fug la mama, şi să nu mă mai intorc.

— Nu cred.

— Nu?

— Nu! Căci mă ai p're drag. Acăsta n'ai face-o tu —

— Nu ş'ciu Ńeu! Decă vorbeşti de desp'arţire!

— Acăsta-i cu totul alt ceva. În scurt, eu mi-aş mai fi recugetat chestia. Aş fi vorbit mai întău cu tata.

— Victor!

— Aud!

— Nu fi impertinent!

— L'ăsăm de-o parte aceste! Ai fost de trebă, şi te am dragă — vină înc'oce!

— Nu, nu mă duc. Am să-ţi spun mai întău ceva. R'espunde-mi, când vom mai prim' o societate, acuma una de d'ou'edeci şi patru de pers'one?

— Să Ńicem d'ou'edeci şi cinci de pers'one, Iulito. Căci mamă-ta — să fie şi ea de faţă, şi de va abđice, voiu trimite după ea o caretă de aur cu opt cai şi — şi —

— O iubitul meu! Căt de drag te am!

• Averchiu Macovei.

Mândra înşelată.

— Baladă populară din giurul Năs'edului. —

M

erge m'andrul cu murgul

Pe uliţa spermez'escă,

Murgul să şi-l potcov'escă,

La taberă să porn'escă;

Mândra 'nainte-i eşiá,

De suspin de-abiă g'raíá,

De lacrimi abia-l vedea :
 — Unde te duci, mândruc, duci ?
 — Unde me duc, mândră, duc,
 Nici e apă de beut,
 Nici e erbă de păscut,
 Nici umbră de odihnit !
 — Ia-mă, mândre și pe mine,
 Că tu unde-i poposi,¹
 Păr galbên oi u despletit :
 Apă rece-a isvori,
 Erbă verde-o răsări
 Și murgul li-i priponi!²
 — Dcă-i mândră, intr'atata,
 Eu pe tine te-oiu luă ! —
 Mers-au locul la un loc,
 La mijlocul locului,
 La fântăna corbului,
 Ei acolo poposiă ;
 Păr galbên ea despletit,
 Apă rece isvoriă,
 Erbă verde răsăriă
 Și murgul și-l priponiă.
 El din gură cuvântă :
 — Oh ! mândrucă mândra mea,
 Fă tu bine și m'astăptă,
 Că me duc in Țerigrad,
 Să cumpăr un pocilat,³
 Pocilat de cel mai lat
 De pe bani de pe furat ;
 Cisme negre din Brașeu,
 Pe bani dela tatăl teu !
 Și ea tot l'a așteptat :
 (Și el n'a mai intornat)
 Noue ani și-o săptămână. —
 Dcă-o vădut, că nu vine,
 Ea portul și l'a cernit,
 Cisme negre-a ponosit⁴
 Și pe el că l'a jelit. —
 Trecu două rundunele,
 Ca și două surorele :
 — Da voi două rundunele,
 N'ați vădut pe mândrul meu ?
 — Pote noi că l'am vădut,
 Bine nu l'am cunoscut !
 — Cum focul să nu-l cunoșceți,
 Mândrul meu e însămnat :
 Ochisorii lui
 Mura câmpului,
 Mustecióra
 Spicul grăului !
 — Așă dară l'am vădut,
 Pe semne l'am cunoscut :
 Tot in tîrg in Brașovel
 Cu trei mândre lângă el :
 Una de braț il ținea,
 Alta cu vin il stropiă,
 Una umbră le făcea. —
 Dcă'a vădut că-i așă,
 Ea din gură așă dicea :
 — Te-ai uscă, bade, uscă,
 Te-ai uscă cu ele-'n țol,
 Cum usc eu de-al teu dor !
 Te-ai uscă eu ele 'n sat,
 Cum me usc eu de bănat !

Stefan B.

Influența zilei și a nopții asupra organismului.

Una din cestiunile cele mai interesante, și in acelaș timp din cele mai puțin studiate, este influența zilei și a nopții esersată asupra vieții normale, adica in sănătate și asupra vieții anormale seu in stare de bôlă. Trebuie inse cu tôte aceste să șicem, că de câțiva ani atențiunea hygieniștilor a fost atrasă in acésta parte și societățile invetaților a diferite țeri au primit un ôre-care numer de lucrări remarcabile asupra modifițațiunilor physiologice ce produce succesiunea zilei și a nopții atât la animale, cât și la vegetale.

Se șicie cât de mare este acțiunea luminei asupra fenomenelor vieții la plante și la animale ; se șicie asemenea că fără lumină plantele nu pot trăi. Esaminați plantele de apartament, le veți vedé tot-dé-una turnându-se inspre lumină. Puneți o plantă simțitoare in obscuritate, veți vedé, că ea va perde acea iritabilitate atât de curiosă și dcă o lăsați cinci seu șese zile in obscuritate, va fini prin a peri.

La om și la animale globulele roșii se forméză la lumină, și dispar in obscuritate. De acolo vine lipsa de sânge și fața galbênă a persónelor ce trăesc in obscuritate (lucrătorii de mine, viețuirea in case unde lumina este puțină.)

Anemia este rară la țera și fôrte désă la orașe, acésta din cauza diferinței ce există in condițiunile de lumină naturală.

Care este acțiunea luminei asupra pelei ? Ea o coloréză, deșteptă vioiciunea, elasticitatea, escită respirațiunea, secrețiunea. căldura.

In bôlele eruptive lumina este reu făcătoare, ea energéză și se previne până la ôre-care punct semnele ce lasă micile bube, ținend bolnavul in o obscuritate profundă, seu prin aplicarea ôre căror pomedi negre.

Nu acțiunii căldurei, ci luminei se datoresc inso-lațiunile (sórele séc). Dcă se crede, dlui Duclaut, microbii conservă proprietățile lor reu făcătoare in obscuritate și le perd la lumină.

Tôtă lumea șicie, că copiii crescuți in locuințe obscure remân palidi, plăpândi, din cauza privațiunii de lumină.

Cocoșul cântă la auroră, păsările cântă la sôre, găina se culcă indată ce intunecă. In eclipsile totale a sôrelui, păsările și quatrupedele se opresc mirate, surprinse și intristate. Vacile dau mult mai mult lapte in grajdurile obscure, decât in grajdurile unde lumina abundéză, și acésta din cauza că ele se țin mai liniștite și nu fac mai nici o mișcare.

La om, lumina este un stimulant al activității cerebrale. De aci vine pote obiceiul normal de a lucrá in timpul zilei și de a se repausă nóptea. Ni se pare că la om influența luminei are aprôpe mai aceeaș putere ca asupra vegetalilor. Digestiunea se face in general mult mai incet, și la mulți indiviđi, ea este insoțită de o simțire neplăcută ce tulbură somnul.

Toți autorii cari au studiat temperatura corpului in timpul nopții, au observat scăderea sa. Se admite in general, că acésta scădere incepe după ôra de mănecare de sêră și duréză până la patru ôre dimineața. Cu tôte aceste, trebuie aci ținut compte de dispozițiunile individuale. In acelaș timp ce temperatura scade, respirațiunea se micșoréză și mișcările respirătore sunt mai puțin energice și mai puțin repetate.

Circulațiunea se dămole asemenea in timpul nopții, este un fapt ce fiecare pote constatá asupra sa însuși. Resultă din esperințele lui Robinson, că maximul frecenței pulsului (77 la 84 pulsațiuni) este

¹ A popăsi = a odihni pe cale, pentru a se mai res-taurá.

² Priponi = a legá animalul cu o legătore lungă de un pociumb bătut in pământ pentru a pașce in giur.

³ Pocilat = budilariu.

⁴ Ponosit = urit.

la patru ore s'era și minimul seu (60 la 70) este la opt ore dimineața înainte de sculare.

Căutările lui Becquerel la spitalul de copii din Paris și acele ale dlui Dayet la spitalul Rochefort au probat, că pulsul este mai puțin frecvent noaptea, în timpul somnului.

Lenea cerebrală este consecința ostenelei în timpul zilei. Funcțiunile crierului se execută cu mai puțină energie s'era decât dimineața. Știu pr'eu bine, că se dăc forte frumoșe lucruri asupra tendinței creatrice ce simte imaginațiunea în mijlocul liniștii de noapte. Da, o știu bine, această oră e mai propice pentru a visă, pentru a idelisi; lumina zilei ne face să vedem realitatea. Sub mantia nopții lucrurile au un caracter mult mai misterios, dorințele iau o talie mult mai pasionată și amorul se esaltă, cugetările cele mai fantastice par îmbrăcate de hainele verității și a posibilității, cel mai mic vuet atrage atențiunea noastră, și ochiul privind în imensitatea lumii, sufletul se găseșce atras înspre fel de fel de idei. Această oră misterioasă și incântătoare toți poeții au cântatu-o, cei din Atena și cei din Roma. cei vechi și cei de astăzi, dela Homer, dela Virgil până la Lamartine:

O nuit deroulez en silence
Les pages du livre des cieux !
Astre, gravitez en cadance
Dans vos sentiers harmonieux... etc...

Dar cu dl Layet vom privi esaltațiunea, simțurilor ca un rezultat al lucrării, gândirii, lucru în desunire cu influința naturală a mijlocului ambient care invită la repaus și la somn și care prin urmare nu p'ote atrage decât slăbiciune și disordine în funcțiunile sistemului nervos.

Consiliez pe persoanele ce se dau la lucrări intelectuale, de a nu uită repausul de noapte, toți medicii s'unt de o părere asupra acestui punct; repausul în timpul nopții dă vieții o impulsione nouă, facilitează repararea nervoasă, perfecționează digestiunea, activează absorbtțiunea și calmază în fine cea stare de agitațiune a zilei, ceea ce numim friguri de s'era. Acel ce face obișnuit din zi noapte, incepe incurând a perde dreptul la un somn calm și reparator, scurtază astfel pe nesimțite viața sa.

Care este influința nopții asupra nașcerii?

Din o statistică făcută în Franța asupra doue milioane și jumătate de nașceri, s'a constatat o proporțiune de 520 nașceri asupra 1000 dela șese ore s'era la șese ore dimineața, și acel de 479 asupra 1000 dela șese ore dimineața la șese ore s'era. Ceea ce va să d'ică, că numărul nașcerilor este dar mai mare noaptea decât ziua. În fine strângând mai deaprop'e acesta statistică, se găseșce că nașcerile s'unt mai numeroșe dela 12 noaptea până la șese ore dimineața.

Pentru că vorbim statistică, putem d'ice, că sinuciderile s'unt mai numeroșe dimineața. Guerry agăsit, dela 12 noaptea la șese ore dimineața 180 suiciduri, dela 10 dimineața la 12 ziua 368, dela am'edi la șese ore s'era 220; dela 6 ore s'era la 12 noaptea 232. Decă suicidurile s'unt mai numeroșe în timpul dimineații, cauza este cred, că dimineața succedă nopții, care este timpul de reflecțiuni triste și durerose. Atunci în adev'er imaginațiunea ia s'borul mai repede, nenorocirea apare mai în hid'osa sa golăciune, ea ia proporțiuni esagerate și desperarea se acopare de suflet; de acolo la suicid, nu e decât un pas, și acest pas este îndată trecut.

Care s'unt modificațiunile care antrenază influința nopții asupra b'olelor?

La bolnavi după osteneța zilei, după enervațiunile de tot felul, se observă o ridicare de temperatură, care incepe cu culcarea s'orelui și se întinde

până în partea înt'ei a nopții. Pe urmă vine o emisiune înspre cele înt'ei ore ale dimineații. Acesta se observă în pneumon și friguri typhoide.

Cățiva autori au pretins, că accesele de epilepsie s'unt mai dese noaptea decât ziua.

Din numeroșe statistice rezultă, că mor mult mai multe persoane ziua decât noaptea.

Asmaticul simte de odată cea greutate, cea stringere de pept, cea tusă s'ecă, cea imposibilitate de a respiră, ceea ce-l face să se gândescă că se înădușe. Decă iluminați camera, accesul devine mai slab decât în obscuritate.

Noaptea cei ce suler de rumatisme și bolnavii ce s'unt atinși de afecțiuni de pele, simțesc dureri violente ce nu incetază decât cu venirea zilei. Noaptea omul se inchide în teatre, în sal'one, în cafenele, în locuri unde atmosfera este vițiată și stricată, a cărei influență reu făcătoare se simte în timpul somnului.

Noaptea, jucătorul de cărți, întrebă:

Le hasard, noir flambeau de ces siècles d'ennui,

Le seul qui, dans le ciel, flotte encore aujourd'hui.

Și perde în giurul postavului verde, timpul seu, averea sa, on'orea sa, inteligența și sănătatea sa!

Tot noaptea lucrătorul din orașe, după ce a muncit totă ziua, și cea mai mare parte în un aer stricat, intră în domiciliul seu strimt și umed și lucrătorul dela ț'eră după, ce a respirat totă ziua un aer pur, vine și se inchide în o odaie unde dorm cinci s'eu șese persoane, și de multe ori am v'edut că se culcă chiar și cu animale în aceeaș cameră. Noaptea petrecută în astfel de condițiuni dă nașcere la scrofule, tuberculoșă, în fine la t'ote b'olele care s'unt produsul acelei ce numim miseria physiologică.

Nu am pretențiunea de a fi tratat de o manieră completă cestiunea influenței nopții asupra sănătății, cu t'ote aceste vr'end ne vr'end, trebuie a face o conclusiune. Me voiu rezumă dar terminând la câteva reflecțiuni care s'unt următoarele:

Natura a prescriș animalelor de zi de a se culcă și de a se sculă cu s'orele. Este probabil, că ea n'a făcut excepțiune pentru om și că ea trebuie să ne fi impus aceeaș obligațiuni.

Noi am schimbat t'ote astea, am făcut din zi noapte și din noapte zi.

Făcând nopți albe, nu numai că se aduce o vătămare sănătății, dar o priveșci de beneficiul de a se sculă de dimineața.

»Scularea de dimineața conservă sănătatea« voiu ajută la acesta proverbul francez: Celui qui se lève matin, trouve le moyen de faire faire son lit par les autres.

Acuma, cetitorul meu, decă nu te vei conformă la aceste înțelepte precepte, te voiu amenința înainte de a înb'etrâni, cu medic și pharmacist.

A. Dinga.

O cugetare asupra s'ortei femeii.

Ș'orteia femeii de acuma nu-i satisfăcătoare, în raport cu spiritul timpului. După progresul ce-a făcut bărbatul în cultură, s'a deșteptat și ambițiunea femeii, care mișcată fiind de progresul ce-a făcut el, și de rolul ce-l are în societate, cu durere se vede condamnată, că nu i se dă un loc cât de mic, unde să-și p'otă desfășură și ea activitatea prin care să aducă foloșe atât familiei, cât și societății.

Ea, pentru a se puté numi femeie de societate, nu cap'etă altă instrucțiune mai serioasă, decât numai atâta cât trebuie pentru salon, adecă: puțină cunoșcință din geografie, de care se folosiă mai cu samă

la cetirea romanelor, puțină istorie, și așa mai departe. Pe lângă aceste, mai învătă și vr'o limbă străină.

Asemenea învățatură o ajută numai de a vorbi mai deosebit decât de acele de ale economiei, despre care vorbeau femeile din vechime; bunăoară de murături, cozonaci, de cloșcele cu pui, etc. Cât pentru cele mai multe, cari sunt lipsite cu totul de averi materiale și de ori-ce ram de cunoștință, prin cari să pôtă trăi în mod demn, ori cine își pôte închipu cum pot să trăească ele. Atari femei nu au altă însemnătate, decât a fi idealul bărbaților. Acest rol inșe se isprăveșce cel mult la vârsta de treizeci — treizeci și cinci de ani, la care, bărbatul se crede încă tiner.

În asemenea impregiurări este femeia capabilă de a se ocupa de alt-ceva, afară de faptele cari nu convin bărbatului?

Dar usul căsătoriei nu este el stricător societății, de ore-ce copilele se mărită la cinci-spre-zece — șese-spre-zece ani, fără nici o idee de economie, și fără a cunoșce scopul căsătoriei? Ajungând ele astfel, la vrêsta de treizeci—treizeci și cinci de ani, la acea vrêstă au copile de măritat, și mamele, de și mature, dar sunt încă tinere.

În ce se pôte resumă activitatea lor? afară de economia casei, pentru care, ca femei de societate, au servitori, numai intru aceea de a se împodobi, atât ele cât și copilele lor, și de a cugetă cum să se intrcă în modă. Aceste ocupațiuni dau naștere luxului și luxul necalculat ruinează averile și tulbură moravurile bune. Astfel între persoanele puțin avute, cari se susțin prin munca lor, se introduce o îngirire neintreruptă și adesea ori părinții sunt siliți de a-și compromite viitorul, numai pentru pasiunea orbă de a implini pretențiunile nepotrivate ale femeii, care, fiind împedicată dela ocupațiuni folositoare, ce ar puté în multe casuri să fie egale cu ale bărbatului, cugetă numai la lux, și ajung într'o stare de a prețui omul după îmbrăcăminte, ér nu după capacitatea și faptele lui.

În astfel de impregiurări femeia nu are nici o țintă mai înaltă pentru viitor, și nici siguranța în mersul ei, ceea ce aduce mare incurcatură în societate. Incurcătura se pôte înlătură numai pe calea de a se da femeii cultura și instrucțiunea, ca s'o facă vrednică de a fi emancipată: așa numai va puté fi laborioasă potrivit cu cerințele timpului.

La vrêsta ei de treizeci—treizeci și cinci de ani, când i se termină intru câțva activitatea de mamă, atunci având aceleași drepturi ca bărbatul, va căută ea în restul vieții să lucreze împreună cu el și copiii la întărirea temeliei societății; astfel, ocupațiunile ei vor fi salutarii, și deplin potrivite cu dorința și chemarea femeii. Asemenea îndreptări vor tinde la salvarea unanității. Dar pentru îndeplinirea acestui scop este neapărat trebuincios, ca pe de o parte să se înființeze școli pentru instrucțiunea mai înaltă a femeii, ér pe de alta să se facă o reformă în legile relative la căsătorie, legi ce s'au făcut în timpurile acele când ómenii trăiau numai pentru perpetuarea lor, și apoi obiceiurile nu sunt de loc potrivite cu civilizația în care ne găsăm, de ore ce sunt împotriva scopului căsătoriei, și a seriosei culturi a femeii, și etă pentru ce: bărbații își iau consórtie mai tinere decât ei, cu cinci-spre-zece—doueđeci de ani, ba de multe ori și cu doueđeci și cinci. Asemenea nepotrivire în vrêstă, pe lângă că vestejeșce femeia, dar nici nu pôte da o generație sănătoasă.

Acésta abatere dela scopul căsătoriei, nu aduce după sine decât nenorociri, căci vedem de multe ori femei tinere care fiind măritate cu bărbați pré-

bétrâni, remân curênd vêduve, incongiurate de copii, lipsite de întreținere, fără nici o carieră, căđute în mizerie, nenorocindu-și astfel și viitorul copiilor.

Din tóte punctele de vedere este o mare nenorocire în societatea unde femeia e lipsită cu dese-vêrsire de acele cunoșcințe, cari i pot formă o carieră. Așá dar, în scopul învățămêntului ei, trebuie să se lase timpul cuvenit copilelor, căci o copilă, voind a-și completă studiile ce au a-i formă un viitor sigur, și a se iniția în cunoșcințele economice ale casei, trebuie să-și începă instrucțiunea dela vrêsta de șapte ani.

Prin acésta i-ar mai trebui doi-spre-zece,— patru-spre-zece ani, ca să-și completeze studiile; după care timp, apropiindu-se cu vrêsta la noue-spre-zece—doueđeci și unul de ani, și măritându-se la acea vrêstă, pôte să aibă destulă învățatură și cunoșcințe economice. Așá pôte intră în viața socială.

Voim să avem mame sănătoșe, cu deplină judecată, care să șcie conduce pe o cale bună și nimerită familia? Atunci trebuie să ținem mai mult la timpul cerut pentru instrucțiunea copilelor, ca ele să-o pôtă completă. Acésta cu atât mai mult este trebuincios, cu cât nici tinerii nu se căsătoreșc până la vrêsta de treizeci—treizeci și cinci de ani, atunci când, își au cariera făcută.

Astfel tinerii devenind părinți, negreșit că vor fi în stare să formeze din copiii lor cetățeni vrednici pentru țeră.

Unele popóre au simțit de mult trebuința de a da femeii cultură, deplin potrivită cu dispozițiunile ei, cari în multe privințe sunt aprópe egale cu ale bărbatului.

Vedem în multe state ale Europei, și cu deosebire în Statele-Unite din America, femei cari se aplică la medicină, telegrafie, poște, la administrație, prin cancelarii etc. etc. Lăsăm de o parte ceea-ce e destul de cunoscut, că în tóte vremile au fost și sunt femei, cari prin capacitatea lor, literară și artistică, au rivalisat cu cei mai mari literați și artiști ai timpurilor.

În resumat dic, că decă jurnalele cunoscute și citite, de pe față globului, — decă bărbații capabili a unor popóre destul de înaintate în cultură, — au scris, au vorbit și au cerut drepturi politice-cetățenești pentru femei, — acésta au fost fiind că ei au vêđut că simțul ambițiunii pentru cultură, s'a desvoltat și în spiritul femeii, odată cu progesul timpului.

Femeia nu mai pôte remâné într'o stare de neactivitate, vrednică de osêndă.

Schinteia de lumină și cercul de activitate ce i se dá până acuma, nu sunt indestulătoare; și ar fi un act de barbarie, din partea bărbaților, decă pentru femei nu vor deschide ușile la acea aulă, unde ei își capetă lumina, pentru ca să-și facă și ele cariera.

Bărbații fiind la putere, dela ei depinde totul.

Cornelia Emilian.

Sentințe.

Invingerea e indoită, când invingătorul își-aduce oștirile întregi acasă.

E mult mai bine, să plângi de bucurie, decât să te bucuri când plângi.

Cu vreme și taurul sêlbatic se prinde în jug.

Cel mai frumos privilegiu, este necesitatea.

Vorbiți incet, când vorbiți de dragoste.

Frumuseța e un farmec, prin a cărui putere credința se topeșce în sânge.

W. Shakespeare.

Cronică științifică.

(Plăia de stele. — Intreținerea plantelor în casă. — Feriți-ve de ciupercă, chiar comestibilă.)

Ne aducem aminte de »plăia de stele«, care s'a observat mai an. Un învățat francez, foarte bine cunoscut, dl Camille Flammarion, care anunțase cu mult mai înainte acest fenomen, dă amănunte interesante asupra impregiurărilor cari îl produc; se știe că acest fenomen este datorit desagregării unei comete descoperită în 1826 de Biela la Johannisberg, și trecerii prin atmosfera noastră a unor grăunte foarte mari cosmice în cari s'a descompus cometa:

»Globul nostru, fiind asvêrlit în spațiu cu o viteză de cinci-deci de ori mai mare decât aceea a ghiulelei tunului, a străbătut în sêra trecută printr'un fel de nor de mici corpoale cari ele însuși se mișcau cu o repeziciune și mai mare încă. Indată ce ele ating înălțimile atmosferei noastre, aceste grăunțe cosmice, toate foarte mici fără indoială și de grosimea gămăliei acului, un fel de erbă de pușcă, se aprind prin frecare.

Temperatura spațiului fiind de 273° de deșubtul lui zero, bolidul nostru, dotat de această temperatură ultra glacială, mai înainte de a ajunge la atmosfera noastră, ajunge în câte-va secunde să determine o căldură de 3340°, căldură care nicăieri nu s'ar pute produce la noi. Această ridicare de căldură pare a fi atinsă chiar când bolidul nu face decât să străbată straturile cele mai rarificate ale înălțimilor aeriane, unde presiunea nu atinge nici chiar o mie de atmosfere. La o înălțime de 100.000 metri, o stea filantă devine vizibilă, din cauza acestei schimbări a mișcării sale în căldură și lumină.

Astfel se esplică că stelele filante nu ajung până la pământ.

Ele sânt inevitabil evaporate mai înainte de a ajunge până la straturile inferioare ale atmosferei noastre. Mai înteu ele nu cad în linie dreaptă. Pământul isbind o grămadă de stele filante, o taie totdeauna mai mult sêu mai puțin oblic. Aceste corpusculi alunecă într-un câț-va pe rotunzimea esteriôră a atmosferei noastre, ori cât de rarificată ar fi această limită, și rees după ce au descris în spațiu mai mult niște tangente, decât niște secante.

Acele proiectile cari ajung mai mult drept, pătrund mai mult și ne rămân: dar ele sânt evaporate, și viteza lor devine nulă mai înainte ca rezistența aerului să fi permis de a atinge pământul. Ele se găsesc în stare de pulbere feruginosă microscopică pe suprafața solului.

Dacă, la 28 Noembrie trecut, ar fi avut cine-va curiozitatea să topescă zapada luată în Elveția de pe suprafața solului, ar fi strâns de sigur o mare cantitate din acești corpusculi feruginoși, pe cari acul magnetic i-i atrage, după cum Ehremberg și Reichembac au recunoscut-o acum o jumătate de secol apröpe.

În fine fenomenul care a ațit atît de mult curiozitatea noastră acum apröpe opt luni se va mai produce în anul viitor; dar grosul armatei după cât se pare, a trecut, și nu îl vom mai vedea decât în 1898.

Etă örecari instrucțiuni în privința întreținerii plantelor în camere.

Plantele din camere au doi inamici: praful și solicitudinea frumöselor dömne cãrora ele au onörea și fericirea de a le aparținé.

Numai omul bé fără să-i fie sete, acesta este chiar unul din cele doue privilegii cari ne deosebesc de dobitoce; afară de plantele acuatice, trebuie să

asteptăm, pentru ca să udăm plantele, ca trebuința să se manifeste.

Erna pentru plantele din casă, apa de udat să fie foarte puțin căldicică; decă plantele sânt în vase sêu în jardiniere, trebuie totdeuna să fie scöse mai înainte de a fi udate, să nu le udăm numai la suprafață, să le udăm până în fund, astfel ca apa să pătrundă tot pãmêntul din ghiveciu și să ajungă la basă unde se găsesc rădăcinele garnisite cu firele ca niște bureți, și să nu le punem din nou în vasele lor până ce apa nu va fi completamente înghițită. O dömna din cunoșcința noastră avea o plantă foarte frumoasă pe care cu cea mai mare părere de reu o vedea că se strică: într-o zi pe când culegea de pe jos vre-o cinci sêu șese frunze cădute, ea se văetă înaintea fiicei sale, o copilă de șapte-opt ani:

— Ciudat lucru că s'a stricat această plantă, căci îți mărturisesc, mamă, că în toate diminețile me lipsiam de jumătate din cêșca mea cu ceaiu pentru ca cu ea s'o ud.

Cu toate că toate plantele de casă nu reclam atâta lumină ca cele-alalte, sânt unele cari voesc să aibă lumină cel puțin la intervale; unora ea este indispensabilă. Cu luxuösele și grelele draperii dela ferêști, este evident că plantele se află în camere în niște condițiuni destul de defavorabile. În asemenea cas trebuie să facem ca să fie puse la lumină, adică înaintea geamurilor, cel puțin câte-va öre din zi când nu este nimeni în cameră.

Praful nu este mai puțin vătömător ca și udatul peste mësura. În camera unde se află plante nu trebuie să se mătore mai înainte de a le scöte afară și să le punem la loc numai după ce se va fi șters praful de pe toate obiectele.

Chiar și cu această precauțiune, umblatul pe covöre este de ajuns pentru a acoperi frunzele cu un strat de praf și de fulgi mici cari le întunecă strălucirea și le compromit sãnãtatea. Odată pe sêptemãna ele trebuie șterse. Pentru plantele, relativ rustice, operațiunea este ușöră: se stropesc tare frunzele cu o stropitöre și apoi se lasă să se usce; unele trebuie șterse cu cãrpă uscată, ér altele, precum begoniile rex, isis, pe cari ori ce picătură de apă își face gaura sa, cu niște pene foarte moi.

Ceea ce s'a dis până aci se aplică mai cu sémã la vegetațiile cu frunze, plantele înflorite cumpörate érna reclam ingrigiri speciale și un mare supliment de lumină și de aer, decă temperatura permite.

Ciupercile, chiar comestibile, au dat loc de mai multe ori la accidente toxice. Pentru ce?

După un memoriu comunicat societãții franceze de higenã de dnii dri Fernand Roux și Houdé, ciupercile recunöscute ca bune de mãncat, când încep să putredescã conțin niște principii toxice analöge cu ptomainele alcaloide ale cadavrelor. Cu timpul produsul toxic se distruge; dar după vre-o trei sêu patru zile de stricãciune, el pöte să se gãsescã în ciuperci în cantitate periculösa.

Dnii Roux și Houdé numesc otrava vegetalelor stricate *cryptomami*. S'a constatat că această substanță, izolată prin cuvenitele proceduri chimice și injectată unor animale, a determinat mörtea lor prin o dosă dela 2 până la 12 centigrame, după mărimea animalului.

În scurt, autorii conchid din lucrarea lor, care are trebuință să fie întinsă și controlată, că »în ciupercile comestibile sub influința fermentațiunii, se desvöltă principii foarte periculöse și cari sânt de ajuns pentru a esplicã accidentele observate la persönele cari mãmãncã ciuperci recunöscute ca neveninöse.«



Cronică vienesă.

(Dile festive in Prater. Corso de flori. O și in Viena.)

Aici in Viena, după cum se știe, publicul e foarte iubitor de petrecere, joc și cânt și când e vorba de a se petrece, vienezul aduce ușor o jertfă fără a se cugeta mult. Deși timpurile nu sunt tocmai prę splendide și prę favorabile, deși din tóte părțile vin plângeri, că lucrătorii nu capătă de lucru, că venitele sânt neînsemnate, cu tóte acestea in se temerile că o serbare mare la carea sa fost calculat că o să ieie parte tótă poporațiunea de aici nu ar avé rezultat, au fost superflue. Arangiatorii acestei serbări de primăveră care se ținú in 4 și 5 a l. c. și in fruntea cărora presidă éráși geniala princésă Paulina Metternich — își cunoscúrá bine pe vienezii lor și nu s'au înșelat in presupunerile lor. Numarul celor ce au luat parte la acésta serbare se urcă la un pătrar de milion; petrecerea fu vială și decurse in cea mai mare ordine și fără ca să se fi întemplat ceva nefericire. Venitul curat a fost in folosul seracilor și a mai multor societăți. Protectorul fu archiducele Carol Ludvig și soția sa archiducesa Maria Theresia.

Corso de flori, carele se ținú in ziua primă fu foarte splendid, au luat parte peste trei mii trăsuri și equipaje, unul mai frumos decorat decât celalalt. Decorațiunile erau foarte pompoze și in cea mai mare parte constau din flori artificiale, in se și din flori naturale se observau ici și colo. Decorațiunile fantastice încă erau bine reprezentate așa se putea vedé o trăsură in formă de coș ornată cu rose, alta in formă de lebedă, alta tótă decorată cu paprica și una foarte pompoasă in formă de naie. Trăsura consulului englezesc Nathan era decorată cu rose galbene și roși și panglice bordo, trăsura de vênat a baronului Rothschild érá foarte frumos decorată cu brad și flori alpine, in densa ședeau mai mulți cavaleri ce aruncau bouquete și bombóne in tóte părțile. Contele Clam-Galas apărú intr'un equipaj tot decorat cu rose selbatice, ér contele Hunyady intr'un phaeton decorat cu flori campestre. Princesa Arenberg in equipaj pompos decorat cu rose varii, soția literatului Doczi aruncă bouquete foarte frumoșe dintr'un equipaj decorat cu rose galbene. Familia contelui Schönborn ședea intr'un equipaj decorat cu rose roși, ér contesa Potocka-Radzivill intr'unul ornat cu insemnele pescarilor, dșóra Rathner dela balet aruncă bombone și flori de sub o umbrelă de rose, ér dșóra Schláger ședea sub un baldachin de rose și flori de neghină. Tóte florile erau reprezentate, palmi colosali și albe regine, vioarele și coleus — in se mai mult rose și éráși rose! Damele purtau in general toilette in colori deschise, pălării și umbrele gătite din flori.

Bombardarea cu bouquete și flori fu vioiă și domnișórele dela balet aretau o desteritate mare in aruncare. Mii de bouquete fură aruncate din equipaje și trăsuri și cavalerii galanți de tot intruna cumpérau flori dela damele ce vindeau in corturi bouquete și serviau inghetată și champagner. Un conte maghiar a cumpérat flori de o miia florini și aruncă in continuu cele mai frumoșe bouquete de rosă și atrágea tóte privirile asupra sa.

Princesa Metternich care apărú intr'un equipaj á la Drumont ornat cu flori albe fu salutată entusiastice, asemenea și archiducele Ludovic și amabila-i soție, ultima apărú in equipaj á la Drumont trasă de patru cai și cu jokey. Mai târđiu apărură și archi-

ducii Ludovic, Victor, Ferdinand și Rainer. După 5 óre apărú prícipele de corónă Rudolf cu soția sa Stefania și fură aclamați entusiastice. Princesa Stefania érá foarte bine in'ro toiletă crême, jachet drap și capot drágálaș de crep albastru și brodăriă de aur. Și prícipele și princesa de Coburg încă luară parte la corso. Cevaș mai târđiu apărú Majestatea Sa regele insoțit de un adjutant și fu primit cu aclamațiuni Intraceea tot mai sosiau trăsuri și equipaje decorate in mod varii și deja érá séră când lumea elegantă intră in rotunda ce érá luminată electric.

Aici erau mai multe bazare de jux, loterii și dame din comitet atrágeau cu vorbe amicabile mulțimea curiosă ca să cumpere lose, flori și eventail chinezești. Bazarul scriitórei de novele Mola Christen érá chiar așa de cercetat ca și la corso cortul din Prater in carele vindea flori véduva lui Makart și renumita pianistă Annete Essipoff. Rotunda gemea de om și in fiecare transept al spațiosului edificiu se indesa mulțimea, căci acuș cântau láutari, acuș cântă capela militară și se produceau diferiți artiști. După 8 óre se produse reuniunea de cânt bărbătescă și esecută mai multe choruri, apoi fu admirat artistul Bruner carele mergea pe o funiă și făcu mai multe produțiuni eminente. Séră fu Praterul luminat brillant.

A doua și se începú serbarea cu corso bycilitilor. Acestia apărură pe bycile ornate cu flori și panglice și și câteva dame luară parte. După ce fură câteva emulațiuni cu bycile și după ce capela copiilor din Berndorf esecută mai multe piese, fură cursuri intesante cu birja. Cătră 5 óre se ridică aeronautul Splentirini cu balonul seu și acrobata Mis Leona Dare ținându-se cu dinții numai de un cârlig ce érá acățat de un trapezz de desubt sub balon, asemenea se sui in sus. Artista stătú tot in aceea pozițiune critică până ce se perdú balonul din ochii privitorilor.

Séra la 8 óre fu in rotundă un spectacol pantomimic »O și in Viena« arangiat decătră mai mulți aristocrați și artiști. Inainte de acésta fu corso de panglice cu trăsuri. Aici se destinsé prícipele Turn Taxis carele costumat ca țéran maghiar mâná cu sigúritate frumoșii sei cai. Contele Bethlen costumat ca țéran din Alföld ședea intr'o trăsură decorată cu batiste și panglice și mâná caii escelent, contele Esterhazi făcu furóre cu caii sei frumoși și baronul Springer costumat fantastic á la Augustin secerá o mulțime de aplause.

In mijlocul rotundei érá strada Ring foarte bine imitată și ofería un prospect foarte frumos. Intre accentele capelai militare dela regimentul Hoch și Deutschmeister începú spectacolul »O și in Viena.« Un herald cu 12 consoți deschise convoiul și apoi apărură tóte acele persóne și figuri cari se pot vedé așa des aici pe strade. Așa mai întéiu se vedea cum o dimineță in Viena, cofărițe viniau pe trăsuri încărcate de legume și fructe, mueri cu lapte, figuri caracteristice din tégururile de pe aice și in fine o trăsură încărcată cu saci, după care viniau covrigari și pitari cu productele lor. Măcelarii apărură cu trásurile lor, apoi viniau pescari cu pești și după dênșii hornarii intr'o trăsură. O cétă de croate și croați urmá, precum și un car cu fén, apoi viniau bucătarii, kelneri și kelnerițe, bucătárese cu umbrele roși — érá viéta de tóte dílele ce se póte observá aici. Intr'aceea sosiau modiste și lucrátóre și un actor își invétá rola sa; tot mai desă érá mulțimea! Și acuma începú viéta de stradă. Trăsuri varii viniau cu vestminte, cu bere și ghiață și tóte purtau numele deosebitelor firme de pe aici. Preumblători jidani, lucrători acuș apăreau acuș dispáreau; acuma sosiau trăsuri ce aduc jurnale și placate, apoi trásurile de postă și in fine trásurile dela otele. Apoi vedem tramvaiul, trásurile pompie-

rilor, matroși cu lopeți — o iconă fidelă din viața de comunicațiune a orașului. În fine vedem trăsuri de flori și dela diferite fabrici. Campanele resună, e la amădi, flășnetele încep și îndată vedem capela militară ce merge la Burg. O cetă curioasă o însoțește și acuma trece un equipaj splendid a unui ambasador. E după amădi și acuma se ved o mulțime de tipuri originale de pe Ringstrasse. O nuntă trece și mulțime stă și admiră pe mire și mirăsă. Se aude larmă — un învățător trece cu școlarii sei. Acuma apar turiști, cycliști și byciliști și doue trăsuri ce trec repede atrag privirile. Și multe și alte tipuri caracteristice de pe aici apar. Încă câteva trăsuri decorate pompos ce vin dela corso mai vedem, apoi convoiul se finește. Inse cine e în stare a descrie mulțimea cea mare de tipuri și scene caracteristice!

După aceea se schimbă decorațiunea și vedem un sat maghiar, copii de țigan apar din toate părțile și o nuntă trece pe dinaintea noastră. Banda cântă marșul lui Rakoczy și drucele și feciorii de împărat beu în sănătatea tinerei părechi.

Punctul final al progamei serbătorei fu vânătoarea parforce, arangată de 100 aristocrați. Acesta reuși într'un mod brilant și oferi un tablou foarte interesant. Nunta de mai sus se retrase într'o căsă ce se ridică în mijlocul rotundeii și între accentele fanfarelor vină aristocrații la vânătoare în phaetone, dame călăresc, servitori în livree apar din toate părțile și o cetă de câni alergă și sar peste gardurile acele de mestecân. Tabloul devine tot mai variu, cavalerii apar acum călare în jachete roșii, damele galopeză peste pedeci și garduri, fanfarele resună, câinii sunt pe urma sălbătăciei și acuma apare un cerb frumos. Acesta stă un moment, apoi auzind larmă și sgomot dispăre. Tot mai vioiă și mai interesantă devine vânătoarea și cavalerii călărau cu așa siguritate și totul eră așa natural ca o vânătoare parforce sub cer liber. La fine apoi se aduse cerbul impușcat și cei ce luară parte la vânătoare, se depărtară între accentele fanfarelor, a capelei militare și între aplausele frenetice ale publicului numeros.

Arangiatorul vânătoarei fu contele Nicolau Esterházi; dintre cei ce călăriră amintesc pe principele Taxis, pe conții Kinsky, contele Volkenstein și mai multe dame de a finanței și aristocrației. La acest spectacol asistă regele din Danimarka, ducele de Nassau, princessa Luisa de Koburg, princessa Melternich și alte persoane din aristocrația și diplomația. Cu această vânătoare se finiră festivitățile și publicul se împrăscia indestulit de cele vădute prin aleele Praterului, carele eră luminat érasă seerii.

Spectacolul «O di în Viena» se va reprezenta éras în folosul esundațiilor din Ungaria și a orfanilor, ce și-au perdut părinții cu ocaziunea incendiului operei comice în Paris.

Valeriu Russu.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Sciri literare și artistice. Dl V. A. Urechia a petrecut săptămânile din urmă la Paris, unde a stabilit împreună cu mai mulți distinși pictori franceși proiectul pentru statua comemorativă a Miron Costin. — Dl Nicolae Putnoky, profesor gimnazial în Sibiu, a cetit în Academia ungară din Budapesta un studiu asupra «Marelui Etimolog al României» redactat de dl B. P. Hăsdău. — **Ioan Pop Reteganul**, învățător în Rodna-veche, are în pregătire o colecțiune de povești ardelenesci, pentru care caută un editor.

O familie de poeți. Sună acest titlu dl Dela Vrancea începe să publice în ziarul «Românului» o apre-

țiere critică asupra poezilor și poetelor Carol Scrob, Veronica Micle, Matilda Cugler-Poni și Teodor Șerbănescu. Din studiul acesta reproducem în estras următoarele: Intre acești patru, poeți și poete, sunt, fără îndoială, deosebiri de temperament, de gusturi și de limbă; sunt deosebiri de vedere și de auz, căci nu tot într'un fel înfățișează ei lumea din afară când o prind în versurile lor; sunt deosebiri de logică, căci foarte des aceleași elemente, aceleași simțiri, aceleași idei, îi mână la conclusii cu desevărsire deosebite; sunt deosebiri de creștere: unuia îi sunt deopotrivă cuvintele, simțirile și ideile, pot fi ele frumoase, curate, ordinare, severe, crude, le tîrnă în șiruri măsurate și trece înainte nepăsător, — alteia îi vin fatal sub condei numai notele revoltei egoiste, în care revolt dorul este »cumplit«, mânia este »cumplită«, durerea este »cumplită« și ura »inverșunată«, — cea d'a treia pré puțin mai blândă, — cel d'al patrulea e mai uman, mai îngăduitor, iertă din toate inimă, îi plac mai mult decât celorl'alți trei, gluma, veselia și cheful cumpătat, și din aceste cauze el, într'un număr cu mult mai mic de poezii, este cu mult mai variat, ér cuvintele, ideile și simțirile i sunt mai liniștite, mai artistice și mai umane. În sfârșit între acești patru scriitori sunt deosebiri de valoare, cari, din capul locului, s'ar puté reduce la următoarele rënduri: câteși patru sunt scriitori cari versifică; nici unul din ei n'a sosit pe lume cu însușirea adevăratului poet d'a-și aprinde impresiile în imagini vii, personale și neperitóre; cel d'intéiu remâne un versificator arare ori norocos; în celelalte doue se simte nizuința unor artiste, și numai cel din urmă ar fi putut fi și ar puté fi un artist desevărsit. Câteși-patru caută subiectele mici, restrînse, în care o notă sufletescă e de ajuns, și foarte rar trecend peste doue-trei note. Firește din această cauză poezia lor e repede, de scurtă durată, dela una până la cinci strofe, de regulă în versuri scurte. O melodie de câte-va tacte, peste care decă ar trece, fatal ar trebui să se simtă repetirea aceleiași frase sub o formă incurcată și oboșită. Chiar Șerbănescu, cel mai elegant, cel mai artist dintre câteși patru, îndată ce trece peste un mic nume de strofe, versul i se incurcă, i se deslănază, i se ingreună, devine banal și cacofonic. O altă asemănare, între Scrob, Micle, Cugler-Poni și Șerbănescu, este plăcerea lor pôte inconștientă, de a-și rezema lucrarea pe un vers, doue, arare-ori trei, de la sfârșitul poeziilor. Și aci nu e vorba de grație, pe care nu pré o respectă, ei de un fel de nizuință d'a-și face simțită gândirea numai în câte un vers intenționat. Această nizuință d'a grămădi tot efectul în coda unei poezii de multe-ori este bună, dar de sigur de mai multe-ori este rea, de ore-ce te face să ți să pară că artistul se joca cu tine, că e indiferent și-și păstrează la urmă, *pour la bonne bouche*. un efect preparat, la a căruia preparare par'că ai asistat. Te aștepți de mai nainte la o notă forte, ca dela un tenor mediocru, care jefesește frasele musicale, pentru ca să pôtă sui și ține mai mult, decât s'ar cuveni, nota din urmă.

Novelă nouă. Dl V. A. Urechia a scris în timpul călătoriei sale o novelă: »Papa care știe carte.« Aceasta novelă a fost recitată de dl Constantin Nottara, cu ocaziunea reprezentățiunii dată în Teatrul Național din București, pentru cei nenorociți prin focul dela Opera comică din Paris.

Un apel istoriografic. Un fiu din fostul al I-le regiment de graniță din Ardeal, dorind să-și completeze documentele relative la istoria aceluși regiment, face apel cătră toți aceia cari s'ar află încă în viață din numitul regiment, să-i dea mână de ajutor, comunicându-i verbal séu în scris date, episóde séu ori

ce documente relative la cestiunea aceea. Doritorii au a se adresă la I. Pop Reteganul învățător în O. Rodna.

„**Jehovah**” de **Carmen Sylva franțuzeșcă**. Dșora Elena I. Vacarescu, autorea unui volum de poezii franceze, despre care am mai vorbit în colónele acestei foi, a tradus și publicat la Paris în limba franceză, într-o elegantă broșură, poema filosofică »Jehovah» de Carmen Sylva. Traducerea e reușită și versurile sânt mánuite cu dibăcie.

Di George Bengescu, cunoscutul autor al »Bibliografiei operilor lui Voltaire» a fost însărcinat de librăria Jouaust din Paris cu redactarea operilor alese ale lui Voltaire. Primul volum a apărut și este consacrat Teatrului, adecă unora din tragepiile lui Voltaire. După o prefață în care, cu amenunte fôrte bogate, dl Bengescu ne esplică și ne justifică planul lucrării sale, urmază un fel de studiu intitulat »La Tragédie selon Voltaire», adecă tragedia după optica teatrală a lui Voltair. În acest studiu fôrte interesant, dl George Bengescu se silește și reușește pe deplin a ne arătă, cu numeroase extracte și citațiuni bine alese ceea ce credea Voltaire despre tragedia. Citindu-le combinate astfel cum dl Bengescu ni le înfățișoză, vedem și într'ensele ceea-ce admirăm în notele critice, pe care Voltaire le făcea la o edițiune a operilor lui Corneille, adecă simțul critic, comprehensiunea în teoriă a condițiunilor de succes scenic, coniderațiuni fôrte juste asupra pasiunilor ce sânt de pus pe scenă, într'un cuvânt tot ce face pe criticul teatral. Dela acésta însușire inse până la aceea de a realiză pe scenă cele ce scrii pe hârtiă este o distanță cam măricică, ba încă mare de tot. Voltaire, criticul inzeștrat cu o pētrundere fără potrivă, n'a percurs, ca autor dramatic, acésta distanță. El singur a recunoscut adesea lucrul acesta prin încercările de tot felul de subiecte, fie antice, fie moderne, ce a dat pentru Teatrul Francez. Voltaire, criticul, vedea bine slăbiciunile tragediilor lui Voltaira tragicul, dar primul nu putea să corégă pe secundul. Astfel a fost totdeuna. Din tóte tragediile lucrate de Voltaire, dl Bengescu a ales patru, adecă pe cele mai puțin criticate astăzi, pe acelea pe cari și Voltaire le iubiă mai mult adecă: Edipe, Brutus, Zayre și Mérope.

Documente istorice. Comisiunea însărcinată cu publicarea colecțiunii Hurmuzachi a cređut, că e bine să se completeze acésta importantă serie și cu documentele înainte de 1576, relative la poporul român și cari se află răspândite prin diferite publicațiuni apărute în străinătate. Cu adunarea materialului relativ la acésta epocă, precum și cu redactarea acestei părți, comisiunea a însărcinat pe dl Nic. Densușianu. Primul volum a și aparut la București, cu titlul: »Documente privitoare la istoria Românilor, 1199—1345, culese și însoțite de note și variante de Nic. Densușian.» Volumul mare, publicat sub auspiciile Academiei Române și ale ministeriului cultelor și instrucțiunii publice din România, e însoțit cu cinci tabele litografice.

Doze conferințe. Librăria Haimann în București a editat de curând doue broșure, cari conțin conferințe ținute la Ateneul Român. Una este a dlui A. D. Xenopol asupra »Influenței franceze în România», alta a dlui Gr. Peacescu: »Imbunătățirea stării sătenilor.»

Un oălndar nou. În Cernăuți s'a pornit o mișviuă în interesul d'a oferi poporului cărți de cetit. Astfel s'a înființat »Biblioteca poporală bucovineană» care se împarte gratuit între țărani. Pentru anul viitor se va edita un »Călndar al poporului bucovinean» ilustrat. Spre acest scop s'a și început o colecță. În fruntea întreprinderii se află dl Victor Zăhărescu-Zăhăroschi stud. teol.

Plaristic. *Luminătorul* din Timișoara anunță,

că decă în semestrul al doile numărul abonaților sei nu se va urcă la 500, se va sistă editorea foi; pân' acuma are pe acel semestru 186 de abonați. — *Vocea Poporului* va fi titlul unui diar nou, care are să iasă la Bêrlad, ocupându-se pe lângă politică și cu cestiuni ce priveșce industria și comerțul. — *Renașcerea Băcăului* este titlul unui nou diar opozițional, care apare în fiecare luni în orașul Băcău în România.

TEATRU ȘI MUSICA.

Șoiri teatrale și musicale. *Di Stefanescu* va luă direcțiunea artistică a Operei române din București, luând cu sine și pe dl Franchetti. — *Di Franchetti* a pus sub tipar o romanță sub titlul »Plâng amar.» În curând dsa va mai da la lumină o romanță intitulată: *Respuns la »Nici nóptea nu me lași în pace.»*

Despre baritonul N. Popovici cetim în »Românul» dela București următorele șire: »Dl N. Popovici, distinsul bariton, care a avut onore acum câteva zile d'a fi ascultat și felicitat de M. S. Regina, a părăsit capitala, ducându-se la Caransebeș (Banat), spre a studiă repertoriul viitôrei stagiuni a teatrului german din Pesta, unde este angajat. Dênsul se va întôrce în luna lui iuliu la Sinaia, unde este poștit de M. S. Regele. Nu șcim decă s'au făcut séu nu încercări din partea șierelor române, competente în ale musiciei, d'a face pe dl Popovici să rămână în țeră, dar în ori ce cas ar fi de dorit ca o asemenea putere musicală să nu fie lăsată a rătăci printe străini, când România are atât de mare nevoie de buni cântăreți.»

În Teatrul Național din București s'a dat vineri o reprezentațiune în favoarea victimelor dela Opera-Comică din Pari, cu concursul artiștilor societari și altor artiști și amatori. Pograma: Partea I: Uvertura executată de orchestră; »Banul Mărăcine», diș de dl Ștefan Velescu; »Popa care șcie carte», diș de dl G. Nottara; — Partea II: »Les Suites du Premier Lit» comediă într'un act de Labiche, jucat de dnele E. Popescu (Blanche) Brunet (Claire), Guerité (Ragu-fine) și de dnii Riboulet (Prudenvall), Birol (Pignoiseau), Albert Lévy (Trébuchard); — Partea III: După uvertură, dna M. C. Chrissenghy va cântă din »Favorita»; dnul Achile Lévy va dișe poesia »L'Enfant de Paris»; dna Irina Vlădoianu va cântă »La Styrienne» din »Mignon»; dna Iulia Cocorescu va cântă un concert din Chopin; — Partea IV: »Șiredelul Dracului» jucat de dnii St. Iulian, Mih. Mateescu, N. Hagiescu, I. Jian, I. Petrescu, Al. Catopol, dnele Fr. Sarandi și El. Petrescu.

Viitôrea stagiune teatrală în București, după informațiunile »Românului», pare că va fi din cele mai animate. Mai înteu asociațiunea lovică pentru Opera-Română, condusă de dna Zoe Chrissenghy și dl B. Ștefanescu, va luă Teatrul Național pentru Operă; decă compania va reuși, contractul va fi prelungit cinci ani d'a rëndul; — acésta la Teatrul Național. La Teatrul dela Băile Eforiei, compania Serghiadi va aduce trupă de operă comică și operete franceze sub direcțiunea lui Meynadier, care impresariu a făcut frumoșe stagiuni franceze în Italia. Unii spun că la Băile Eforiei, a cărei scenă va fi frumos arangiată, va jucă și o companie română. Tot acolo va da celebrul Coquelin și mai celebra Sarah Bernhardt câteva reprezentațiuni.

CE E NOU?

Șoiri personale. *Poetul Eminescu*, despre care abia în nrl trecut anunțărăm cu bucurie, că se află bine, este greu bolnav în Botoșeni; de o sêp'mână întrégă nu vorbeșce, nu umblă, nu mănâncă; cu tóte

ingrigririle ce i se dau, nu mai e nici o speranță să se reșanătoșeze. — *Pr. Ssa Ioan Mețian*, episcopul Aradului, a sfințit în ziua de Rusalii biserica cea nouă în Topobovățul-mare. — *Dl Alesandru cav. de Onciul*, inspector de bir în Radăuți, s'a numit inspector superior de bir. — *Dl Isidor Cristu*, pân'acum cancelist la tribunalul din Sibiiu, a fost numit conducător-adjunct de cărțile funduare la tribunalul din Deva. — *Dl George Maior* din Ardeal și licențiat în litere din București, a făcut la universitatea din Halle a S. doctoratul în filosofie și astronomie. — *Dl Cornel Pop Păcurar*, fostul redactor răspundător al »Tribunei», s'a implinit anul de închisore la Nasăud și a eșit. — *Dl Ilie Stanila* la 8 iunie a fost promovat la universitatea din Viena la gradul de doctor în medicină.

Hymen. *Dl Vasile Morariu*, fiul mitropolitului din Cernăuți, zilele trecute s'a serbat cununia acolo cu dșora Olga de Stamati din Basarabia — *Dl Iulian O. Olinescu* la 5 iunie s'a cununat în Cernăuți cu dșora Agnes de Janoš, fiica dlui cavaler Janoš din Ionucoți. — *Dl Alesandru Mutu*, teolog absolvent de Blaș, la 6 iunie s'a logodit cu dra Eleonora Russu, fiica preotului din Băla, depe Câmpie. — *Dl Ioan Mantu*, absolvent de teologie din Sibiiu și învățător în Gura-riului, la 12 l. e. s'a cununat cu dra Raveca Stroia.

Miscările electorale în zilele din urmă au început să ia un caracter din ce în ce mai acut. Frecările partidelor sunt foarte violente, în mai multe locuri s'au întâmplat bătăi, ba au fost și casuri de morțe. Într'aceea alegerile s'au pornit eri vineri și până în sâmbăta viitoare se vor termina pretotindene. Se poate că până la încheierea foii noastre o să și primim știri despre rezultat. De ocamdată însemnăm următoarele candidări nouă: la Chișineu, în comitatul Arad, s'a candidat dl M. B. Stanescu, cu program național; la Boroș-Ineu s'a candidat dl protopresbiter din Buteni, Constantin Gurban, cu program guvernamental-național, dsa în dieta trecută reprezentase cercul Joșasel; la Șomeuta s'a candidat dl avocat Vasile Indre, cu program opozițional moderat. Despre alegerile făcute pân'acuma primim în momentul acesta următoarele împărțări: la Beinș în Biharia s'a ales Gerard Wéghseő, de partidă guvernamentală, cu aclamațiune; la Ceica în Biharia s'a ales în contra lui Alesandru Roman, deputatul de pân'acuma, cu mare majoritate, Siylviu Rezei, de partidă guvernamentală.

Cu ori-ce preț. Dómna baronésă Montigny, una din cele d'entéiu dómne de modă de Paris, aflându-se la 16 aprilie la dejun cu soțul ei, i declară că a ordonat să pue caii, fiind că după dejun are să mērgă la croitorul ei, o celebritate parisiană, ca să-i comande toaletele sale de primăveră și de vēră. Baronul șciea din esperiență cât va costă pungei sale această vizită matinală și, fiind că perduse în trecutele zile la club sume însemnate la joc de cărți, hotărî a împiedecă comanda soției sale; nu replică nimic, dar eși îndată, se duse la atelierul croitorului și așteptă la pōrtă sosirea dómnei baronese. Trăsura se opri, baronésa coborându-se se apropiă de pōrta atelierului croitoresc, atunci i se puse în cale baronul care, scoțēnd un revolver, i dīse: »Inapoi! de vei face un paș înainte, te voi impușcă, sinucidēndu-me pe urmă!» Baronésa se retrase spāriată, dar după puține minute reveni insocită d'un sergent al orașului, care, smulgēnd revolverul din mâna baronului il arestă. Pe când baronul eră dus la stațiunea poliției, baronésa intră linșcită la croitor și comandă toaletele sale.

Ea n'a putut să uite. Sânt câteva zile de când ministrul de interne al Engliterei, dl William Harcourt, a primit o scrisore cu următōrea cuprinerere: »Escelență! Sânt în vērștă de șeptespredece ani, oglinda imi spune că sânt frumōsă. Părinții mei m'au declarat de nebună, și au isbutit a me inchide în această casă de smintiți, fiind-că m'am opus a me căsători cu bărbatul bogat ce-mi destinaseră și fiind-că voiu să me căsătoresc cu o rudă a mea, d. William Backet. Escelență, te rog cu lacrimi vino de me ajută și scapă-me de persecuțiune. Me aflu în aședămēntul central pentru alienați. Amy Forbes.» Acēsta epistolă făcū ministrului o impresiune atât de mare încât hotărî a satisface cererea petițiōnarei și se duse chiar în acea zi. întovărășit de secretarul seu, la aședămēntul alienaților. Presintându-se în cancelaria directorului, cerū să-i infățișeze pe Amy Forbes. După puține minute veni în cancelarie o babă bētrănă cu de șapte-deci de ani sprjīnindu-se pe cārje. Ministrul observă că aici ar trebui să fie o erōre și arată directorului scrisōrea primită. Directorul respuse după citirea scrisorii suridēnd: »Nu e nici o erōre, escelență și cele cuprinse în scrisōre sânt adevērate, dar istoria cam veche, s'a întâmplat la anul 1838, părinții și amantul d-ei au murit de mult, dar sērmana Amy Forbes nu pōte să uite nici până acum.»

Diamantele Corōnei franceze. În privința vinderii diamantelor corōnei, se scrie din Paris: Pe lângă giuvaeruri, cari au fost vēndute, mai sânt și următōrele cari au fost păstrate, fie că n'au fost cumpērători, fie din cauza vorbirei lor istorice. Cele mai principale sânt: Diamantul numit Rēgent, un diamant incomparabil, care valorēză 12 până la 15 miliōne; o broșă, prețuită 250,000 fr. din epoca lui Ludovic XV cu diamante de formă triunghiulară; cēsornicū oferit lui Ludovic XIV de beiful din Alger; diamantul de culōre roșiatică care este cel mai rar, și este prețuit 150,000 franci; o placă a ordinului Elefantul al Danemarcei, de o rară frumusețe; în fine, o spadă militară care este, după cum spun ôșpeții, cel mai frumos specimen ce se cunōșce până azi. Mānerul acestei spade este incrustat cu tot felul de pietre scumpe, pe cari Napoleon I le-a scos dela cele-lalte giuvaeruri, alegēnd pe cele mai frumōse. Acēsta spadă de la Carol X, a fost purtată de toți Suveranii în impregiurările cele mari. Ea este prețuită douē miliōne. Tōte aceste obiecte istorice vor fi espuse la Museu, la șcōla de mine la Louvre, într'o vitrină în galeria Apolon.

Necrolōge. *Ecatarina Simu n. Cadia*, soția dlui Ioan Simu, învățător gr. or. român în Reșița-montană, a încetat din viētă în luna Rusaliilor, în etate de 30 ani. — *Nicolau Philimon* de Mogyorod advocat în Pecica, comitatul Arad, a încetat din viētă la 15 iunie, în etate de 64 ani.

Călindarul sēptēmānei.

Diua sēpt.	Călindarul vechiu	Călind nou
Duminēca 2. Ev. dela Mateiu c. 4, gl. 1, a invierii 2.		
Duminecă	7 Mart. Teodot	19 Gervasiu
Luni	8 Teod. Strat	20 Laura
Marti	9 Chiril Archiep.	21 Aloisiu
Mercuri	10 Par. Timoteiu	22 Agatiu
Joi	11 Ap. Bart și Barnav.	23 Basiliu
Vineri	12 Par. Onufriu	24 Ion Botez.
Sămbătă	13 Martira Aquilina	25 Prosper

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hūgel în Oradea-mare.